

Nám og vinna mæld í ektum

Um skipulag námskeiða og vinnuálag í námi

Kennslumiðstöð Háskóla Íslands
18. október 2016

Baldur Sigurðsson dósent
forstöðumaður ritvers Menntavísindasviðs
og fyrrverandi Bologna-sérfræðingur

Efnið í dag

- Hvernig er vinna skilgreind?
 - Kennsla í vinnustundum
 - Nám í einingum (ektum)
- Skólaárið og skipulag þess
 - Vinna stúdenta
 - Hlutverk kennara
- Nám og vinna – samræmi við einingakerfið
 - Eðlilegt vinnuálag í námi
 - Reiknað vinnuálag
 - Áætlanir og skipulag

Hvað ræður „þyngd“ námskeiða?

Fjöldi kennslustunda?
Fjöldi verkefna?
Magn lesefnis?
Skipulag námskeiðs?
Áhugi eða tilhvatning?
Námskröfur?
(þyngd prófa?)

18.10.2016
HÁSKÓLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu --
gæðastarf

Gamla einingakerfið í HÍ: 15e á misseri

Skilgreining á námi og námseiningum

(Kennsluskra HÍ 1979, kafli félagsvísindadeildar)

Ársnám er jafngildi 30e

Hver eining svarar til fullrar vinnuviku í námi
(40–60 stundir)

- Taka mið af þremur þáttum:

– Fjöldi kennslustunda

- Fyrirlestrar, samræðufundir og annað ámóta

– Námsefni

- Lesinn texti.

– Verkefni

- 1e verkefni má vinna á einni vinnuviku.
- 1e ritgerð er 1500–2000 orð
 - ef um fjölbætta heimildaúrvinnslu er að ræða

18.10.2016
HÁSKÓLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu --
gæðastarf

3

Viðmið um textalestur

- Eftirfarandi viðmiðun er lögð til grundvallar.

Blaðsíðufjöldi per einingu		Meginatriði	Nákvæmniskunnátta
þyngd texta	Léttur	500 700	300 500
	Miðlungs	300 500	200 300
	Þungur	200 300	100 200

18.10.2016
HÁSKÓLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu --
gæðastarf

4

Gamla einingakerfið

- Miðar við 15 vikna kennslutímabil
 - ekki prófatímann
 - kennt var
 - fram til jóla að hausti
 - fram í maí að vori
- Notar hugtakið **vinnuvika sem**
 - ekki heildarvinnutíma á ári
- Tekur mið af lögum um (1971)
 - en samt ekki
- Lifir enn í tunni
 - Við tölur
 - eða viku.

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu --
gæðastarf

Bologna-samkomulagið í Evrópu

Er kennsla fullt starf?

- Vinnuskylda háskólakennara
 - (Reglur um vinnuskýrslur [...] á skólaárinu 2009—2010)
 - Alls: 1.650 stundir
 - 48% kennsla
 - 40% rannsóknir
 - 12% stjórnun
 - Rannsóknarskyldan fyllir upp í vikurnar
 - og árið þegar kennslu sleppir
- Vinnuskylda annarra kennara en háskólakennara?
 - Þeir hafa enga rannsóknarskylda
 - og verða að ljúka vinnuskyldu á kennslutíma
 - Lengd vinnuviku fer eftir lengd kennslutímabils:
 - Styttri misseri → lengri vinnuvika

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Nám og vinna mæld í ektum

Er háskólanám fullt starf?

- Samkvæmt Bologna-samkomulaginu:
 - JÁ – eins og starf kennarans!
 - 1500-1800 vinnustundir á ári
- Hvernig er háskólanám mælt og metið?
 - Ársverki er deilt á 60 ects-einingar, ektur
 - Hver eining verður 25-30 vinnustundir
 - Fjöldi kennslustunda skiptir ekki máli
- Óvissa
 - um matar- og kaffitíma

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu -- gæðastarf

Hvað mæla erts-einingar ekki?

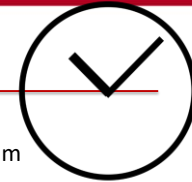
(European Credit Transfer and Accumulation System)

- Ekturnar snúast ekki um
 - fjölda eða lengd kennslustunda
 - fjölda eða tegundir verkefna
 - form námsmats ...

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Hvað mæla ekturnar þá?

- Tíma í klukkustundum
 - sem stúdentar verja til að ná ákveðnum námsmarkmiðum, hæfniviðmiðum
 - ekki vikur: hugtakið *vinnuvika* er ekki mælieining
- Vægi (og mikilvægi) námsþátta í námi stúdenta
 - og þar með samsetningu námsins
- Forsendur mælingar
 - Stúdentar nái lengra, nái meiri þekkingu, leikni og hæfni eftir því sem þeir hafa meiri tíma
 - Námskeiðin séu þannig skipulögð að stúdentar verji tíma sínum á markvissan hátt að því að ná skilgreindum markmiðum

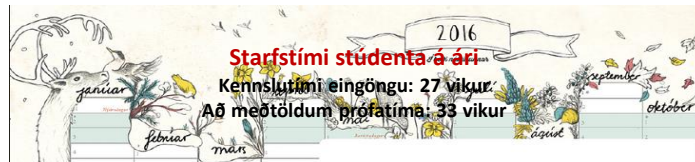
HÁSKÓLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu -- gæðastarf

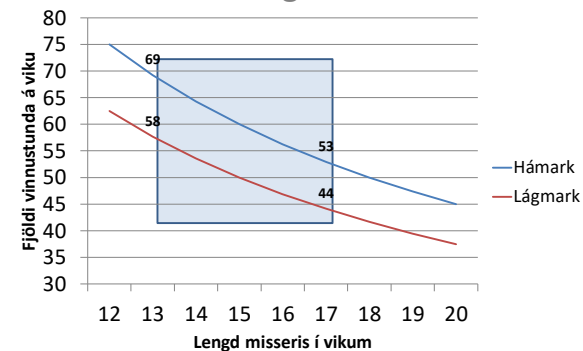

Dæmigert dagatal í Háskóla Íslands

- Hautmisseri:**
 - Kennsla:
 - Lok ágúst – lok nóvember
 - 13 vikur og 3 dagar
 - Próf:
 - 2 vikur og 1 dagur
- Starfstími á misseri:**
 - um 16 vikur
- Vormisseri :**
 - Kennsla:
 - janúar – apríl
 - um 14 vikur (frátaln fri)
 - Próf:
 - 3 vikur
- Starfstími á misseri:**
 - um 17 vikur

Vinnuálag á viku í fullu námi eftir lengd misseris

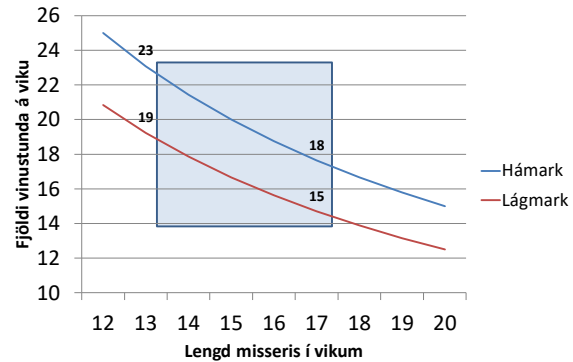

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu -- gæðastarf

Vinnuálag á viku í 10 eininga námskeiði

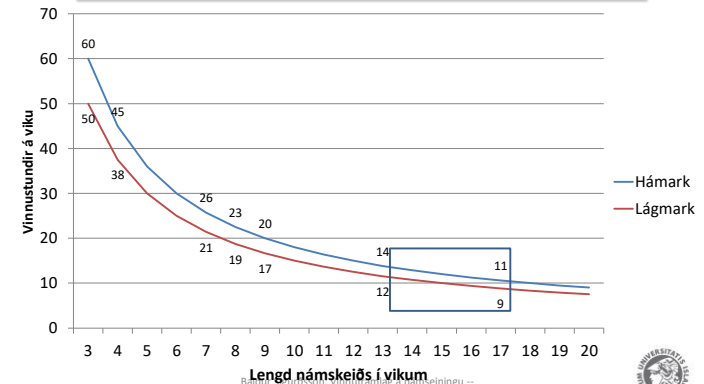
HÁSKOLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu -- gæðastarf

13

Vinnuálag á viku í 6 eininga námskeiði

HÁSKOLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu -- gæðastarf

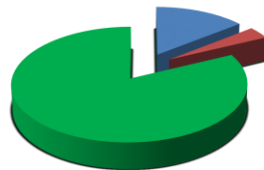
14

Kennslustundir og heimavinna í staðnámi

miðað við hvað tíðkast á Menntavísindasviði

Bókleg námskeið, 6 kst. á einingu

■ Kennslustundir ■ Kaffi og hlé
■ Önnur vinna

Verkleg námskeið, 10 kst. á einingu

■ Kennslustundir ■ Kaffi og hlé
■ Önnur vinna

HÁSKOLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu -- gæðastarf

15

Hvert er hlutverk kennarans?

- **Að kenna nemendum?**
 - Sjá þeim fyrir
 - fyrirlestrum, umræðutímum og verklegum tímum
 - Setja fyrir
 - lesefni og verkefni
 - Meta frammistöðu þeirra

Eða

- **að skipuleggja tíma nemenda?**
 - Leiðbeina þeim um viðfangsefni námskeiðsins
 - Skilgreina áfanga og leiðarljós í vinnunni
 - Skipuleggja vinnu þeirra á námstímanum
 - Fylgjast með og veita aðhald

HÁSKOLI ÍSLANDS

Baldur Sigurðsson: Vinnuframlag á námseiningu -- gæðastarf

16

Skipulag námskeiðs

- Skipulag á vinnutíma stúdenta í þágu námsmarkmiðanna
 - Fjöldi kennslustunda á einingu
 - 6 til 7 stundir að jafnaði í bóklegu námi
 - allt að 10 stundir eða meira í verklegu námi
 - vettvangsnám: getur verið stór hluti vinnutímans
 - Á 10 eininga bóklegu námskeiði
 - þarf kennari að skipuleggja allt að 240 vinnustundir stúdenta utan kennslustunda
 - Það eru sex „venjulegar“ (40 stunda) vinnuvikur
- Kennsluáætlun á að fela í sér lýsingu á þessu skipulagi
 - Leiðbeiningar um hvernig stúdentar geta nýtt tíma sinn sem best — (græna hluta kökunnar)

Kennarar í þremur jafn stórum námskeiðum, A, Á og B (3x10e)

- A finnst að hann kenni mikilvægustu greinina
 - Setur mörg og metnaðarfull markmið
 - Skipuleggur margar kennslustundir
 - Mikið og fjölbreytt lesefni
 - Mörg og fjölbreytt verkefni allan tímann
 - Stöðugt námsmat
- Á er uppteknari af öðru en kennslu og vinnur sér kennsluna létt
 - Setur einföld markmið
 - Ein kennslubók
 - Eingöngu fyrirlestrar
 - Einfalt námsmat:
 - 100% skriflegt próf
 - Hópverkefni, allir fá 8,5
 - Námskeið Á tekur helming þess námstíma stúdenta sem einingar segja til um
- Námskeið A tekur tvöfalt meiri tíma stúdenta en einingar segja
 - Á og B skipta á milli sín þriðjungi af námstíma stúdenta

Breytir inntaki náms:
Námið samsvarar ekki kennsluskra / prófskírteini

Eiga stjórnendur skóla að skipta sér af?

- Tveir kennarar augljóslega brotlegir við kennsluskipulagið
- Gæðastjórn?
 - Úttekt á námi og kennslu?
 - Mat á markmiðum, verkefnavinnu og námsmati?
 - Eftirlit og aðhald?
 - Leiðbeiningar eða reglur
 - um vinnuálag
 - um dreifingu vinnu?
- Reglur?
 - um hámarksstærð verkefna á kennslutíma
 - Til að verkefni raski ekki kennslu í öðrum námskeiðum
 - um dreifingu verkefna til námsmats
 - Til dæmis að ekki megi nema hluti verkefna vera í síðasta mánuði fyrir próf
- Nýtingu prófatímans
 - Próf
 - Verkefnaskil

Eru námseiningar mælikvarði á „stærð“ námskeiða í raun?

- Hvað segja þessar vísbendingar?
 - Stúdentar virðast geta lokið 40 einingum á misseri
 - Stúdentar stunda mikla vinnu með fullu námi
- Hugmyndir stúdenta um vinnu og einingar
 - Sumir segja að litlu námskeiðin (5e) séu jafn krefjandi og þau stóru (10e)
 - Af hverju kaupa 5e þegar 10e fást fyrir sama verð?

- Hvað er „stórt“ námskeið?
 - Mikill „vinna“
 - Mikill tími
 - Miklar kröfur
 - Þungt lesefni
 - Mörg verkefni
 - Lítil tilhvatning eða áhugi
 - Strangt námsmat

Áætluð vinna við lestur

- Hve langan tíma tekur að tileinka sér námsefni?
 - eftir tegund
 - fræðilegt, hálffræðilegt, almennt
 - bókmenntir, námskrár, handbækur
 - eftir tungumáli
 - erlent, íslenskt
 - eftir mikilvægi
 - aðalefni
 - itrefni
 - eftir kröfum
 - numið til hlítar
 - numið lauslega
 - skoðað
- Tími í lestur
 - (allt er innifalið, frá því að kaupa bókina og til þess að gera grein fyrir efninu)
 - Fræðilegt efni
 - á erlendu máli 3 bls. / tímann
 - á íslensku 4 bls. / tímann
 - Inngangsbók
 - á erlendu máli 4 bls. / tímann
 - á íslensku 5 bls. / tímann
 - Lesefni skoðað, bókmenntir og annað
 - Má ræða viðmið nánar

Vægi verkefna og vinna við þau

- Hve langan tíma tekur að vinna verkefni?
 - Vægi verkefnis í námsmati skammtar tímann sem má nota
 - 20% verkefni á 10e námskeiði má taka 42 til 52 vinnustundir
 - Lengd verkefnis í blaðsíðum er ekki mælikvarði á vinnu

Sjá bæklinginn *Give Me Time to Think*, frá háskólanum í Oulu í Finnlandi. Byggist á rannsóknum á námsvenjum háskólastúdenta

Fyrirspurnir og umræður

- Er mælitækið ekta samræmt?
 - Skiptir máli að 10e námskeið séu jafn „stór“ eða jafn „þung“ óháð efni námskeiðs
- Misræmi eininga í skóla þar sem val er mikið
 - Getur hugsast að sumar námsgreinar detti út ef þær fá orð á sig að vera erfiðar?
- Eiga stúdentar að geta sinnt fullri vinnu með námi?
 - Hvað er eðlilegt eða „ásætlanlegt“?
 - Hvaða visbendingar höfum við um að námið sé
 - of létt eða of þungt?
- Hvernig getum við komist hjá að rýra gæði námsins þegar við fækukum
 - fyrirlestrum og öðrum snertistundum með nemendum

Heimildir

Baldur Sigurðsson. (2008). *Vinnuframlag stúdenta og námsviðmið; lykilþættir í (endur)hönnun námsleiða til háskólagráðu*. Skýrsla um fyrstu kynningarráðstefnu Hnitunarverkefnisins (Tuning Project), Brussel 21.-22. apríl 2008.

Baldur Sigurðsson. (2011). Mæling náms í ektum – undirstaða gæðastarfs. *Ráðstefnurit Netlu – Menntakvika 2011*. Sótt á <http://netla.hi.is/menntakvika2011/alm/002.pdf>

González, Julia og Robert Wagenaar (ritstj.). (2008). *Universities' contribution to the Bologna process. An introduction*. (2. útgáfa). Bilbao: Publicaciones de la Universidad de Deusto.

Karjalainen, Asko, Katariina Alha og Suvi Jutila. (2006) *Give me time to think. Determining student workload in higher education. A practical guide for teachers and curriculum designers*. Oulu: University of Oulu, Teaching development unit. Sótt á slóð: www.oulu.fi/w5w/tyokalut/GET2.pdf

Háskóli Íslands. (1979). *Kennsluskrá háskólaárið 1979-1980*. Reykjavík.

Takk fyrir áheyrnina!

